

Mirrors of Europe

Norvég levelek

PÂRVULESCU,
Ioana
Az élet pénteken
kezdődik
Typotex, 2015
(megjelenés előtt)

Drága barátaim,
– Mir fehlen die Worte... , nem találok szavakat – mondta a pilóta kétségbeesetten, éppen amikor megpillantottuk alattunk a tavak selymes fényében feketén visszatükröződő norvég fenyőerdőket. Északi, nor-wegeni utazásom, mint látjátok, drámaian kezdődött.

Tegnap délután indultam Bukarestből a Luft-hansa légitársaság gépén, kézipoggyásomban egy Nikon fényképezőgéppel és Thor Heyerdahl könyvével a Kon-Tiki expedícióról. A gurigás bőröndömet feladtam: benne a három hétre való felszereléssel, félelmeimmel és előítéleteimmel (összesen tizenegy és fél kilót nyomott). Mivel a családból elsőként jutok el Norvégiába, nagy felelősség nyomja a vállamat. Úgy érzem magam, mint a hajdani bátor felfedező, akik átlépték a térképen a végső határt: HIC SUNT LEONES. Hiába mondták, hogy európai országba indulok, ahol nincsenek oroszlanok, csak civilizált, szelíd rénszarvasok és civilizált, szőke emberek. Hiába emlékeztem utazásaimra, amelyek sűrű sugaraikkal behálózta Európa térképét, és mind jól végződtek. Hiába meresztettek nagy szemeket a csodálkozástól és a hitetlenségtől (ahogy ti is), akiknek bevallottam nyugtalanságomat, és egyfajta nehezítéssel értesemre adták, hogy a következő három hétben szívesen cserélnék velem! Én elutazom a zöld, árnyas helyekre, a világ legszebb tájaira, ők pedig ott maradnak Bukarestben, pont abban a hónapban, amikor forró, mint egy katlan.

Este Münchenben átszálltam az oslói Lufthansa gépre. Körülöttem mindenféle fajtájú turisták. Egy oslói hajóépítő ült mellettem, aki azonnal eloszlatta az első előítéletemet a norvégokról, nevezetesen, hogy hallgatagok. Rendkívül kedvesen és hatásosan mindenféle látnivalóra hívta fel a figyelmemet a hazájában. Én viszont az ablak felé fordulva próbáltam kitalálni a kövér felhők-ből, hogy mi lehet alattam. És pont amikor – mint mondtam – először pillantottam meg a norvég táj erdős és vizekkel teli szalagját, jött a pilóta bejelentése: Mir fehlen die Worte... „nem találok szavakat”. Valódi kétségbeesés érződött a hangszóróból, pedig olyan vidám és bizakodó volt még a repülés elején. Hosszú percekig nem fogtam fel, hogy mi történik, természetesen a saját hibámból: nem figyelek a repülői bejelentésekre, de ha figyelek, akkor sem értem igazán, mit mondanak, úgy érzem, hogy ezek a bejelentések minden országban és minden repülőn csak fokozzák az utas nyugtalanságát. Aztán villámcsapásszerűen megértettem: Németország aznap este Olaszországgal játszott az európai foci bajnokságon, és megkapta második gólját, így a mérkőzés sorsa

megpecsételődött. Az út hátralevő részét halotti csendben tettük meg, némán szálltunk le Oslóban (a pilóta azt se mondta meg, hogy hány fok van odakint, helyi idő szerint hány óra, el se köszönt), a stewardessek pedig, egyiknek a német zászló volt az arcára festve, a másik német nemzeti színű girlandot viselt a nyakában, szomorú mosollyal búcsúztak, mint akiket Fortuna istennő elhagyott.

Viszont Norvégia fővárosa vidáman fogadott, meglepő világossággal, pedig már közeledett az éjféli. Éjjel tizenegy órakor, amikor már az elegáns Flybussenben ültem a hotel felé tartva, még mindig nem ment le a nap, és a kristálytisza levegőben élesen kirajolódtak a város körvonalai.

Erőt, egészséget, ahogy a klasszikusok mondják, visszatérek még a zsebtükrömmel,

Ioana

Oslo

Kedveseim,

Be brave, ez a vikingek elsődleges, nem hivatalosan lefordított, de az egyesült Európában teljesen elterjedt törvénye. Az is igaz, hogy ők folyamatosan azt is mondják, hogy légy erőszakos, de ezzel a törvénnyel nem értenek egyet. Máskülönben minden évben Oslóban nyújtják át a Béke Nobel-díjat.

Nem találkoztam a norvégoknál békésebb, szelídebb, a rosszal szemben teljesen felkészületlen emberekkel (az örült Breivik kivételével, felejtük el a nevét!). Amikor 1994-ben a Nemzeti Múzeumból a tolvajok ellopták Munch *Kiáltását* – nálunk is bementék a hírekben, talán még emlékeztek rá –, a helyén hagytak egy cédulát, amelyben humorosan köszönetet mondtak a hiányos biztonsági intézkedésekért. Bemásztak az ablakon, és alig egy perc alatt elintézték az ügyet. Egy év múlva visszaadták a képet, de tíz év múlva a lopás megismétlődött, és manapság, amikor én láttam a képet, a biztonsági intézkedések semmivel sem tűntek szigorúbbnak. Felfedeztem itt Christian Krohgot, Munch támogatóját, aki Albertine-t, a norvég Nanát tette halhatatlanná.

Kijelentem, hogy úgy érzem magam Oslóban, mint egy viking a bárkájában. Ha nem is nagyon nagy város, de igen eleven. Talán nem olyan varázslatos, mint Stockholm, mégis vannak csalogató helyei, ahogy előbújik a nap, az emberek eláraszthatják az utcákat, a gyerekeket hagyják meztelenül hancúrozni és pancsolni a belváros szökőkútjaiban, esténként a fiatalok kint táncolnak és énekelnek, és van egy csodálatos régi hajóépítő kikötője, amelyet mostanra szórakozóhelyé alakítottak át. Mi minden van itt? Fehér árbocerdő, mint tengerből kinőtt nyírfák, a legkülönbözőbb

emberfajták, régi, vöröstégla épületek, tizenkilencedik századi stílusú és ultramodern csarnokok, függőhidak, vendéglők, szökőkutak, jegesmedvegyerekmászókák, bronzszobrok gólyalábakon, az úszómedencékben műanyag ballonok, amelyeken a gyerekek nem tudnak megállni a lábukon, fagyalt, sör, vörös szélsárkányokat eregetnek a szélben, kikötőbe érkező vagy tengerre induló hajók, emberek, emberek, emberek, akik nem tudják, mit csinálnak, mit keresnek, nem csinálnak semmit, nem keresnek semmit, bámészkodnak. És néha hallatszik fölöttük a városháza toronyórája, amely minden negyedórán jelzi az időt. És váratlanul a sirályok rekedtes vagy éles és ironikus kiáltásai: büszkén sétálnak a városban a tiszteletreméltó polgárok között.

A fény és az égbolt folyamatosan változik, nyomot hagyva az utcákon és házakon, mintha egy láthatatlan festő állandóan átfestené az ismerős helyek tapétáit, hogy ne unatkozzunk. A modern építészet mesterműve, amelyet valaha láttam, a (négy éve elkészült) operaház. Az öböl vizébe süllyesztve, négyszögletes fehér carrarai márványlapokból és üvegből épült felületeivel félig elsüllyedt jéghegyre hasonlít. Ezt a benyomást erősíti az az üvegszobor is, amely Gaspar David Friedrich jéghegyének zseniális (de nem copy-paste!) másolata, és mintha a jéghegy-épületről leválva esett volna a körülötte lévő hullámok közé. Télen tele van jégpikkelyekkel, és természetesnek hat, vagyis természetnek. Azt hiszem, ez a világ egyetlen olyan operaháza, amelynek a tetejére fel lehet menni biciklivel vagy babakocsival. Pontos adatokkal is szolgálhatnék, mivel az operaházat egy volt operaénekesnő mutatta meg nekem – valóban dallamos, telt hangja volt –, de félek, hogy untatnák titeket, inkább a személyes tükrömet használom, mert még ha torzít is, rendelkezik a frissesség előnyével.

Oslo becületére válik, hogy sokkal kevesebb turisztikai giccs van itt, mint Európa többi nagyvárosában, jussanak csak eszetekbe az Eiffel-toronyos csecsebecsék, a Kafkás gólemek és kannák, a római agyalkák, a bécsi üvegnyípek, a mi népviseletes babáink, a cseh sörös serlegek meg egyebek. Itt viszont alig lehet néhány düledt szemű trollt találni. Hasznosak voltak nekem, mivel nagyon homályos elképzelésem volt ezekről a rokonszenves teremtményekről, akik arra kényszerülnek, hogy alagsorban éljenek (harmadosztályú lakásokban), és lám, most itt vannak előttem. Agyagból készültek, kicsik, akárcsak manó rokonaik, nagy hasúak, különböző az ujjai és lábujjai száma, hatalmas a szájuk, és a foguk szégyentelenül elhanyagolt. Csúnya csínyek vannak

a rovásukon (talán mert fáj a foguk, és jól jönnek nekik egy fogorvos). Valószínűleg ők, a trollok, oltották el a villanyt a hotelszobámban tegnap este, és ma reggel megint, hogy eszembe jusson a kommunizmus „fényes” korszaka, odahaza. Arra gondoltam, hogy manapság több trollerrel találkozunk, mint trollal, és ez árt az európai képzelőerőnek, de várom, hogy az erdőt járva mégis találkozom velük, mert ott törvényes védelem alatt állnak. Küldök egy kis esőt, mert itt több jut nekem belőle, mint amennyire szükségem van.

Ioana

Bergen, július 5.

Kedveseim,

Be prepared, így szól a vikingek második törvénye. Míg a cikkely utolsó pontja: *Choose on chief*. Örülök, hogy elmondhatom nektek, az expedíció egyetlen főnökeként mászkáltam hátizsákkal a bergeni die Bergében. Világosan feküdtem le, világosan ébredtem, és nem tudnám megmondani, hogy volt-e sötét is, mert behúztam a vastag, azt hiszem, viaszosvászon függönyöket.

Miután rövid kitérőt tettem a halpiacon, amelynek orrfacsaró büze volt, és megbámultam mindenféle fagyasztott tengeri csodákat (miközben az én Kon-Tiki expedíciós norvégom könyvében ezek élők és barátságosak, még a polipok és a cápák is), siettem, hogy a felvonóval, a floybanennel, felérjek a Fløyen hegyre. Néhány percn belül a kilátónál voltam, ahol a turisták a földkerekség valamennyi nyelvén, de leginkább a nemzetközi nyelv indulatszavaival (Ah!, Óóóóó!) csodálták az alattuk lustán heverésző és az apró kikötő vízében fürdőző várost. Azután gyalog vágtam neki a különleges norvég erdőknek, a legtitokzatosabb helyeknek, amelyeket valaha láthattam. Öreg, óriási fák, a selymes fű, mint valami hosszúra nőtt zöld haj, puha moha. Csak aludnál rajta! A virágok, ha nyílnak, nagyra nőnek, húsosak, egészségesek, mintha fitnessre járnának. Az ősvények egymásból bomlanak ki, mint Proust mondatai, annyi az alárendelt, hogy nem lehet a végére érni. Mindig felbukkan valahonnan egy-egy fekete tó, egy-egy faházikó, némelyik ferde, mintha reuma gyötörné. Annyi a költészet ezekben az erdőkben, hogy az

ember versben beszél vagy suttog, ami a hallgatás első megnyilvánulása.

Kiváló tájékozódási képességgel sikerült eltévednem, mint mindig, pedig jól jelzik az utakat. És megemlítek egy hiányosságot is, nehogy azt higgyétek, hogy elvesztettem a kritikai érzékemet: nem tájékoztatnak az időtartamról, nálunk kiírják a hozzávetőleges időt, hogy összehasonlítva őket, a rövidebb vagy hosszabb utat választhasd. Éppen arra gondoltam, hogy a mohaágy pont olyan puha és csábító, mint a hotelszobámé, és szükség esetén az erdőben is éjszakázhatom, amikor egy jószágos, divatosan nyírt manó, nyomában kutyával, megmutatta az utat visszafelé, és gyalog leereszkedtem a meghitt Bryggen 1700-as évekbeli, tegnapi, mai és mindenkori bátor kereskedőinek házai közé. Hiszen tudjátok, hogy mennyire becsülöm a kereskedőket, mivel általában nyíltszívűek és barátságosak! Az erőd alján, a turista résznel a különböző fatáblák hirdetései közül főként azon szórakoztam, amelyiken az áll, hogy „A seprűn repülés tilos”, vagy esetenként megengedett. Egyébként elmondhatom, hogy ezen a helyen a pénz elolvad, de a hó nem. Elolvadok a fáradtságtól,

Ioana

Ålesund, július 9.

Kedveseim, a vikingek harmadik törvénye: *Be good merchant*, és ugyanitt figyelmeztetnek arra, hogy *Don't promise what you can't keep* valamint arra, hogy *Arrange things so that you can return*. Ami engem illet, azt hiszem, javítottam a franciák és olaszok megítélésén, akikkel spontán azonosítottak, mivel sokszor mondták nekem kedvesen: grazie, merci, au revoir, arrivederci. Persze, a köszönöm és a viszontlátásra román megfelelőjével válaszoltam, és meghívtam őket Romániába, és futólag megemlítettem a mi aranyos Drakulánkat és a fiatalok között annyira divatos vámpírokat is. Csak hogy tudjátok!

Bergentől Ålesundig valószínűleg életem legszébb útját jártam be. Tényleg az az ember érzése, hogy egy másik világban van. De elég a leírásokból. Az az igazság, hogy amióta az eszemet tudom, nem láttam ilyen költői helyeket. Majd beszámolok róluk, ha hazamegyek, és fényképekkel

fogom bizonyítani. Most egy olyan városban vagyok, amely 1904-ben teljesen leégett, és három év alatt újjáépítették (német segítséggel), úgy, hogy az egész art nouveau-stílusú, egy gyönyörűség! Nem is találhattam volna ennél jobbat, én, aki a regényem cselekményét 1897-be helyeztem. Ma a vízparton reggeliztem (a hotel vendéglője a hullámok közelében van), megfigyeltem, hogy a sirályok milyen gondosan készítik el a reggeli toaletttjüket.

Ne vegyétek tőlem rossz néven, hogy nem beszéllek a fjordokról (esetleg annyit, hogy amíg a fjordokat bebarangoltam, nem álltam meg, hogy végig ne énekeljem, természetesen falsul, Grieg *Morgenstimmungj*át és *Solveig dalát*). De arra gondolok, hogy naponta ezernyi képet csinálnak itt, és hogy összegyűlnek, és milliónyi apró fjordot tárolhatnak a világ lakásaiban, Amerikától Japánig.

Inkább elmesélek két egymással szöges-elleneseményt a „tömegközlekedésről”. Az első a hajón. Bergenben vettem hajójegyet az első fjordok közötti sétautamra. Időben érkeztem, elfoglaltam kitűnő helyemet a fedélzeten, hogy ne mondjam, a tetőn, és vártam, hogy induljunk, tizenegy órákor. Pont tizenegykor beindultak a motorok (a hajó inkább elektronikus volt, mint hagyományos), de tízpercnyi hiábavaló pörgés után meglepésszerűen végleg leálltak. A pasas, akiktől a jegyket vettük, amolyan főnökféle, hihetetlen nyugalommal kijelentette, hogy aznap már nem megyünk, jöjjünk másnap ugyanebben az időpontban, mintha ez a világ legtermészetesebb dolga volna. A turisták elkezdtek hangoskodni, kérdezősködtek, hogy miért nem küldenek másik hajót. Hovisne, ő csak hajtogatta a magáét: jöjjenek holnap, ugyanekkor. Sokan (including me) másnap már utaztak, úgyhogy képtelenség volt a hajózást elhalasztani, de nem törődtek vele, nyugodtan vállaltak. Felázadtunk, hogy akkor adják vissza a pénzt (kábé 60 eurót). Sokáig tartott, és mintha nagy szívességet tennének. És amikor egyesek zúgolódní kezdtek, hogy máris sok időt elveszítettek, rámegett az egész nap, a srác azt felelte, hogy az ő bajuk, hogy megvárják a pénzüket, vagy anélkül távoznak. Végül is én nem idegeskedtem, úgy néztem végig az egészet, mint egy színházi előadást, elvégre zen vagyok Mircea Cărtărescu naplója szerint.

A másik esemény ennek az ellenkezője, és az autóbuszon történt. Mivel a hegyek miatt nincsen elég vasútvonaluk, itt az autóbuszok a legkedveltebb és legjobb közlekedési eszközök. Némelyikben vécé is van, és még kávéfőzőgép is, amelyből tetszés szerint lehet fogyasztani. De nem menet közben, *it's dangerous*. Úgy kellene ülni, mint a repülőn, becsatolt biztonsági övvel, de ezt senki sem tartja be. A sofőrök két óránként váltják egymást, hogy ne fáradjanak el, de ők foglalkoznak a csomagokkal, a jegyekkel, mindennel – rendkívül udvariasak, és nem felejttem el azt a gesztust, ahogy feltolják a napszemüvegüket, amikor beér a busz az alagútba, vagy ahogy a fedélzeten berakják a kártyát a számítógépbe. Egyszer csak felszáll egy öregember, egy nagyon öreg úr, és a sofőr rájön, hogy pont az ellenkező – „viceversa” – irányba akar menni. Az öreg autóbusza már öt perce elment. A sofőr leszáll, izgatott, telefonál, taxit hív az öregnek, amellyel utolérheti

FISCHER, JUDIT: AZÉRT HÁBORÚZNI, HOGY KISKUTYA ALAKÚ LEGYEN MAGYAROSZÁG

Karol Chmel

Töprengsz,

*de a kérdés túl van azon, ami
megválaszolható;
válaszolsz, de a szembéjón
széthintett tüzekben csak
a fagy ablakai lobognak:*

*asztalírókjaidban
befejezetlen
levelek sárgulnak:
mennyi szó,
szerelem, fények,
átbatja őket
a bomlály.*

tényállás 2

*mosoly, foglalkozási ártalom:
ingatag vagy biztos állapot,
jegyezd föl: hova vezet ez?
jegyezd föl: gazdaságok harmóniája,
kettős magány,
allergia a kinyújtott
kézre*

andante

*és
a kávéban: a jövő: szétomló
kockacukor
inferno: emlékezetem, látomásaim
tükre...
mosolyogsz, mitschuldig, de ez csak
azoknak segít, akiknek magyarázatra
van szükségük; készülj a legrosszabbra,
a corpus hermeticumról lesz szó, az ujj
követeli a szálkát, a vak a sötétséget:
a prés nem tud a szőlőről,
de a metaforika működik*

Gyümölcsösebb fa

a harang merő közhely

isten nyelve ragacsos lesz
a csillagok merő cukor

a cukor
az erkölcsi törvény bennem

az igazság órája, süketeknek szóló zenével

aki az ablakon
kihajolva okádik
szerencsésen kiesik
hallja a kozmogóniát

szép idő van
vasárnap van
minden rendben

a betegek vendégségbe készülnek
a halottak a tükör mögött festik magukat

CSORDÁS GÁBOR FORDÍTÁSAI

az autóbuzsát. Mit szólnak ehhez? És mindezt ott, ahol az autóbuzsok olyan pontosan járnak, mint az óra, mert el kell érniük a ferryboat-ot, amely nem vár. Máskülönbén a fel- és leszállás a ferryre, hogy átmenjenek a fjordon, nemzeti sportnak számít, és mind edzésben vannak. Jó éjszakát kívánok, és hogy úgy menjenek a dolgok, mint az óra (csak zárójelben, elég sok elromlott óra van a norvég városokban),

Ioana

Oslo, július 16.

Drága barátaim,

az utolsó viking törvény, amit, mi románok motónak használhatnánk, a *Keep the camp order*. A renddel átkelhetsz a tengeren vagy a történelem kátyúin. Felmerült bennem a kérdés, hogy itt vajon miért nincsenek konfliktusok, se feszültség, se nyugtalanság, olyannyira, hogy sokszor közömbösöknék tűnnek, holott az emberek hihetetlenül érzékenyek, de ez csak elcsukló hangjukban vagy sápadt arcuk pirulásában nyilvánul meg. És azt hiszem, megtaláltam a választ: ők tudják, hogy minden útjukba kerülő akadály, minden botladozás csak kísérleti őket az úton, a film happy enddel, az út jól végződik. Előbb-utóbb úgyis elhárítják az akadályt, és ők nyugodtan folytathatják útjukat, derűsen, mosolyogva. Nálunk ilyen választási lehetőség nincs. Mi tudjuk, hogy minden jóért, még ha csak rövid távú is, meg kell küzdeni, és a végeredmény bizonytalan. Ezért nálunk a lazítás szónak a valóságban nincs is fedezete.

De talán azért beszélek így, mert fáradt vagyok. Csak úgy ötletszerűen, néhány elkéseredett, de szerintem kifejező részlettel erről tanúbizonyosságot teszek nektek, akik még nem jártatok itt. A liftben nincs jelezve a földszint, a recepció az 1-es gomb (állandóan az alagsorban kötöttem ki).

A teljesen vadregényes, pusztai tájban a hirtelen felbukkanó autóbuzsok és postaládák hordoznak magukon valami valószerűtlent. A hétvégi házak az elképzelhető legcsábítóbb dolgok, különösen, ha napos ártéren látod őket.

A szupermarketben este nyolc után, hétvégén hat után, nem lehet alkoholt vásárolni, még sört sem.

A legtöbb norvég pisze orrú.

Nem mobiloznak az utcán, sem a vendéglőben, sem az autóbuzson, sem a vonaton. Nem illik. Olaszországban éppen az ellenkezőjét tapasztaltam.

A szépművészeti múzeumban megjelölnek a melleden öntapadós cédulával, amit a kijáratnál leteszel egy polcra, hogy újra felhasználják. A legtöbb múzeumban szabad fényképezni, úgyhogy rengeteg festménnyel térek haza, ezeket használni fogom az óráimon.

A szupermarketekben sokszor csónakokban tárolják az árut. Kézenfekvő kellék. De még a templomokban is lehet kupolára akasztott csónakot látni.

Örülök, hogy egy szívélyes embernek, Steinar Lonénak, Cårtärescu norvég fordítójának, és egy lelkes könyvesboltosnak, Nina Rylandnak köszönhetően a regényem, *Livet börjar på fredag*, amely a 2244 kiadónál jelent meg, ott van a nagy oslói Norli könyvesboltban, a Nemzeti Galéria mellett.

Ibsen a Grand Hotelben étkezett és kávézott. Ott, a második emeleten lakott az én román 19.

századi kedvencem is, útban az Északi-sark felé, Titu Maiorescu kritikusa, 1890-ben.

Azt mondják, Ibsennek hamarabb volt fürdő-kádjá, mint a királynak. Egyébként a királyi palota mellett lakott. Az utolsó szava, halála előtt, 1906. május 23-án, szimbolikus: „Ellenkezőleg!” De mögötte, akárcsak Goethe „Licht, mehr Licht!”-je esetében, egy hétköznapi esemény áll. Az ápolónő: „Ibsen úr, ma nagyon jól néz ki, remélem, jobban érzi magát!” „Ellenkezőleg!”

Azt mondják, Ibsennek tehetsége volt, a feleségének, Suzannahnak, személyisége. Ami nem azt jelenti, hogy Ibsen nem csalta meg. Ellenkezőleg!

A Románia területénél valamivel nagyobb Norvégianak negyed annyi a lakossága, mint a mi népességünk, hozzávetőlegesen öt millió. Tényleg sok a fenyo és kevés az ember. Talán ezért lehet annyi szobrot látni. A városokban a bronzemberek összekeverednek az élőkkel, a legtermészetesebb helyzetekben, újságot olvasnak, homlokukhoz emelt kézzel távolba néznek, karba tett kézzel állnak az ajtóban, még részegek és csavargók is akadnak közöttük, bronzból, a ház sarkánál elterülve. Az erdőben pedig medvék, varázslók és manók – fából.

A bolti eladónók a világ legkedvesebb teremtményei. Régi ismerősként, egyenesen rokonként köszöntenek, de nem kényszerítenek, hogy vásárolj, és ugyanolyan kedvesen köszönnek el, amikor távozol.

Tanulmányoztam a turisták lélektanát: számukra a legnagyobb öröm, amikor megállhatnak az állandó jöves-menésben és ehetnek. Norvégiában halat, rénszarvast, vörösfonyát.

Norvégia függetlenségét csak 1905-ben vívta ki, negyed századdal utánunk. De csak 1969 után gazdagodott meg, amikor az Északi-tengerben kőolajat találtak, a népmeséik kincskeresései, lám, végül valóra váltak!

A „közlekedési” táblák: „Vigyázz, vizesés!”, és egy ember siklik le a zuhatagban. Valóban, a leg-hosszabb vizeséseket itt lártam meredek hegyek falán száz méterekről lezúdulni. És lent úgy buzog a víz, mintha egy óriási ibrikben forna.

A földdel, fűvel, virággal borított háztetők, amelyek megbújnak a tájban, alkalmazkodnak a környezethez, mint a vadak és a madarak.

A csónakoknak személyiségük és lelkük van: vannak köztük természetesek és egyszerűek, viccesek, átfestettek, lassúak, gyorsan siklók, mint az angolnák, fegyelmazettek, vidámak, kövérek, öregek, gyerekesek. Csónakok – névvel és étellel ellátva.

Rátettem a kezem egy mentőövre, azt hittem, puha, dehogyan, ha fejbe kólintanána vele, már nem is kellene menteni.

A meredek partok házai előtt a parasztok pórázon cövekhez kötik a gyerekeket, mint a lovakat, nehogy a szakadékbba zuhanjanak.

Norvégiában mintha minden fából és vízből volna.

Júliusban ritkaságszámba megy itt az éjszaka, és szerintem külön fizetni kéne érte.

Vágyom utánatok, mit mondjak! Vágyom a meleg után, még akkor is, ha ebben a hónapban Bukarest forró, mint egy katlan, vágyom a tücskökre és szunyogokra, az alkonyra és a koromsötétre, a zsvajra. Elfogott a vágy a csillagos ég után. A történetem jól végződik. Jövök haza!

KOSZTA GABRIELLA FORDÍTÁSA